



Brīnumu meža dārgumi

Šis ir viens no desmit stāstiem grāmatā “**Nauda un citas Cīruļu ģimenes lietas**”, ko Swedbank savā 200. dzimšanas dienā dāvina ģimenēm visā Latvijā.

Aizraujošie stāsti par bērnu attiecībām ar naudu un tiem pievienotie padomi būs labs palīgs vecākiem un sākumskolas skolotājiem sarunās ar bērniem, lai jau no mazotnes veidotu izpratni par šo būtisko dzīves jomu.

► **Uzzini vairāk <https://blog.swedbank.lv/>**

Teksts: Reinis Jansons, Evija Kropa, Simons Urbons

Ilustrācijas Lina Ribinske

Tulkojums Elīna Jaunalksne, Baltic Media

Kates istabā pie sienas karājas liels viņas pašas zīmēts kalendārs. Ar ko tas atšķiras no citiem kalendāriem? Ar to, ka datumi tajā ir sarakstīti dilstošā secībā: 30, 29, 28... un tā tālāk. Pēdējā skaitļa vietā ir uzzīmēta liela torte – šādi Kate ir atzīmējusi savu dzimšanas dienas datumu. Katru rītu pirms zobu tīrīšanas un došanās uz skolu viņa ar krāsu zīmuļiem izkrāso lodziņu un nopriecājas, ka līdz gada mīļākajiem svētkiem ir atlicis par vienu dienu mazāk. Šorīt, krāsojot lodziņu, kurā ierakstīts „21”, Kate aizdomājas – ir atlicis pavisam maz laika, bet uz svētkiem aicināmo draugu saraksts vēl nav sastādīts. Nav sagatavoti ielūgumi uz dzimšanas dienu, nav izdomāta svētku svinēšanas vieta. Un vēl dāvanu saraksts... Un kā saposties?!

Pēc nodarbībām mūzikas skolā, kur Kate mācās spēlēt vijoli, viņa steidzas mājup. Visu dienu viņa galvā veidojusi sarakstus un bija domājusi dzimšanas dienas idejas. Tikko ienākusi pa durvīm, viņa dodas uz savu istabu. Vakarā, tētim visu ģimeni saaicinot pie galda, topošā gaviļniece pievienojas, nesdama lielu papīra lapu kaudzi.

– Ko tu tik rūpīgi sargā, ka pat ēdot negribi izlaist no rokām? – šķīvī liedams ķirbju zupu, jautā tētis.

– Te ir viss, ko vajadzēs manai dzimšanas dienai, – cenšoties sašķirot birstošās lapas, atbild Kate.

Pēc vakariņām visa ģimene, ausis saspicējusi, klausās par gaidāmo svētku plāniem. Šis ir pirmais gads, kad Katei ir atļauts visu plānot pašai. Līdz šim, visus astoņus viņas dzīves gadus, to darīja mamma ar tēti.

Tāpat plāns izskatās tā: dzimšanas dienas tēma – pasaku un stāstu varoņi. Kate dievina burves, tāpēc svētku dienā saģērbies kā burve. Arī visi draugi būs uzvilkuši visdažādāko pasaku varoņu kostīmus. Un draugu nav maz... Kamēr Kate lasa sarakstu, Gustavs uz pirkstiem skaita, cik daudz viesu atnāks. Nākas pārskaitīt vairākas reizes, jo gan Gustavs, gan tētis,

palīdzēdams mazajam brālim skaitīt, pazaudē precīzu skaitu. Beigās saskaita 36 draugus un astoņus radniekus.

Kate plāno, ka dzimšanas dienas svinību vieta būs liels kuģis. Vislabāk, ja tas būtu pirātu kuģis ar apslēpto dārgumu karti. Kate iztēlojas, ka kuģī spēlēs vijolnieki, ieradīsies iluzionists. Reiz viņa tādu redzēja tantes Alises dzimšanas dienā. Kā viņš ieradīsies un dosies projām – neviens neuzzinās. Kuģis peldot sasniegs neapdzīvotu salu. Tur visi izkāps, lai turpinātu svinēt dzimšanas dienu un kopā ar pirātiem meklētu apslēptos dārgumus. Savukārt dzimšanas dienas noslēgumā gaida torte, turklāt ne viena vien – beigās vajadzētu sākties kūku karam.

Kad Kate beidz prezentēt savus plānus, visi jūtas apstulbuši. Gustavs, turēdams rokās šalli, lūdz, lai mamma pārvērs viņu par vienacainu pirātu. Pēc klusuma minūtes tētis sāk:

– Katiņ, bet vai tu padomāji par dzimšanas dienas budžetu?

– Kas ir dzimšanas dienas budžets? – ļoti ieinteresēts jautā Gustavs.

– Tie ir aprēķini, cik daudz naudas vajadzēs tādas pasakainas dzimšanas dienas noorganizēšanai. Turklāt, vai mums tās ir tik daudz un vai varam tik daudz izdot, – zinātkārajam zēnam atbild mamma.

Par šādu jautājumu nedaudz apmulsusi, Kate nevar izdomāt, ko atbildēt. Taisnību sakot, viņai pat domas nebija par tādu budžetu vai cik tas varētu maksāt. Cīruļu ģimenē ir tradīcija, ka dāvanu vietā Maija ar Kārli bērniem noorganizē svētkus. Tā Kate iedomājusies arī šoreiz.

– Zini, ātrumā parēķinot... Hmm... Tāda dzimšanas diena varētu izmaksāt vairāk nekā nedēļu garas ģimenes brīvdienas. Tām mēs krājam visu gadu, – kā vienmēr, loģiski un skaidri visu izvērtē tētis.

– Tad nebūs manas dzimšanas dienas? – arvien

drebošāku lūpu, stostoties izdveš Kate.

– Mēs ar tēti sakām, ka tavš plāns ir brīnišķīgs. Tikai tā īstenošanai vajag daudz naudas, un, lai visu iepļānotu ģimenes budžētā, ir jāsāk gatavoties laikus. Varbūt šo plānu atstāsim tavai desmitajai dzimšanai dienai, turklāt, lai sagatavotos tādiem svētkiem, atliks viss gads, – piedāvā mamma.

– Un ko tagad darīt? – apjautājas topošā deviņgadniece, kuras dzimšanas dienas plāns izgaisis kā mākoņi, vējam stiprāk uzpūšot.

– Piesēdīsim un kopīgi pārskatīsim svētku plānus, – piedāvā labākā ģimenes finanšu speciāliste Maija.

Ar mammas palīdzību un reizēm arī tētim piedāvājot idejas, tiek pārskatīts viesu saraksts. Tajā ir visi Katei pazīstamie cilvēki – arī tie, ar kuriem viņa ne pārāk biedrojas. Tāpēc, lai samazinātu svētku budžetu, tētis ar mammu piedāvā Katei aicināt tikai tos, ar kuriem viņa draudzējas visvairāk, pēc kuriem visvairāk ilgojas un ar kuriem būtu ļoti jautri. Sarakstā paliek tikai patiešām tuvi draugi un radnieku pulciņš.

Burves kleitu Kate uzšūs kopā ar mammu, un tā visā burvju pasaulē tāda būs vienīgā. Tāpat viņi atsakās no kuģa, jo vecmāmiņai būtu bail ar to braukt, – peldot pa ūdeni, viņai piemetas slikta dūša. Tad tētim rodas lieliska doma – viņš piedāvā sameklēt netālu no Cīruļu mājām esošā meža dārgumu karti. Kārlis jau zina, cik gardus dārgumus paslēps un kādus mājienus dārgumu virzienā izliks pa visu mežu. Tā nu dzimšanas dienas svinību vieta kļūst skaidra un neprasa papildu izdevumus. Ģimene kopīgi izlemj, ka vijoli viesiem uzspēlēs pati Kate. Tas būs viņas pirmais koncerts, un jau tagad viņa ļoti satraucas.

Jaunais plāns izskatās brīnišķīgi, un tā īstenošanai nav jātērē nauda, kas tiek krāta ģimenes brīvdienām. Kate savai dzimšanas dienai izdomā ļoti jauku svētku nosaukumu – „Brīnumu meža dārgumi”.

Steigdamās uz istabu un domādama, kādus ielūgumus gatavos draugiem, Kate no tēta izdzird vēl vienu jautājumu:

– Vai izdomāji, kādu dzimšanas dienas dāvanu gribētu saņemt?

Kate grib gan velosipēdu, gan burvju nūjiņu. Gribētu arī telefonu un palidot ar gaisa balonu. Vēlmju ir daudz – viņa var tās nosaukt vienā elpas vilcienā.

– Bet tu taču zini, ka uzaicinātie viesi tavas vēlmes nezina? – precizē Kārlis.

– Turklāt dažas no iekārotajām dāvanām ir ļoti dārgas, – tēti papildina mamma.

Tajā brīdī Kate saprot, ka dzimšanas dienas organizēšana ir ļoti grūts darbs. Daudz vieglāk bija tad, kad svētkus organizēja vecāki. Lauzot galvu par to, ko darīt ar dāvanu sarakstu, mamma vēlreiz nāk palīgā.

– Varbūt ielūgumā pastāsti, ka krāj dārgam sapnim, kas īstenosies, tikai tad, ja visi pievienosies? Tad daudzi atnesīs tev nevis kaut kādas lietas, bet naudu, par kuru nopirksi velosipēdu vai kuru izlietosi lielākiem sapņiem.

Doma meitenei patīk, viņa tikai vēl piebilst:

– Varbūt vēl pierakstīšu, lai visi uzzīmē maģisku zīmējumu; tad tos visus salīmēšu vienā burvju grāmatā, kurā ielīmēšu arī dārgumu karti.

– Ļoti laba doma! – mājot ar galvu, priecīgi piekrīt tētis.

Kate aizsteidzas gatavot ielūgumus. Tētis nekavējoties ķeras pie dārgumu meklēšanas maršruta izstrādes. Gustavs ar koka zobenu un aizsietu aci cīkstas ar neredzamiem pretiniekiem. Arī Eiro ir aizsietas acs, un viņš lēkā pa istabu kā pirātu suns. Bet varbūt vienkārši grib noraut acs apsēju... Mamma internetā meklē skaistākos audumus, no kuriem radīs visbrīnišķīgākās burves kleitu.



Swedbank Finanšu institūts:
bērnus vajadzētu pakāpeniski
iekļaut dažādu ģimenes finanšu
lēmumu pieņemšanā.

Bērnu svētkus plānojiet kopīgi

Kamēr Kate nezināja, kā tiek plānoti svētki, viņai šķita, ka iespējams kļūs viss, ko tikai sagribēs. Kad bērni paaugas, plānojiet svētkus kopā, ļoti skaidri viņiem paskaidrojot visus finanšu un citus ierobežojumus. Šajā gadījumā talkā var nākt zīmēšana – uzzīmējiet apli un izkrāsojiet to vairākās daļās, izstāstot, ka aplis ir svinībām atvēlētais budžets, bet iekrāsotie laukumi – cienasts, svētku apģērbs, kūka, dekorācijas, izklaidējošās aktivitātes utt.

Izmantojiet salīdzinājumus

Apzināties, cik dārgu dzimšanas dienas plānu ir izdomājusi, Katei labāk palīdzēja tas, ka vecāki pateica – izdevumi ir līdzvērtīgi nedēļu garām ģimenes brīvdienām, kurām ģimene krāj visu gadu. Tāda salīdzināšanas metode ir piemērota daudzās situācijās – ne tikai finanšu, bet arī sadzīviskās, piemēram, mācot bērnus nebrist tālu ezerā, jo zem ūdens viņi var nokļūt tik dziļi, cik augsts ir blakus augošais koks. Tādu salīdzinājumu ir daudz vieglāk saprast, nekā ja dziļumu nosaka metros.

Palīdziet izvērtēt finanšu lēmumu sekas

Ja bērns grib gan lielas dzimšanas dienas svinības, gan iespaidīgu dāvanu, taču ģimenes finanšu iespējas to neatļauj, jums būtu skaidri jāpasaka – ja tiks organizēti lieli svētki, lielu dāvanu saņemt nevarēs. Tā vajadzētu būt arī tad, ja, piemēram, bērns grib videospēli, taču vienlaikus viņam ir vajadzīgi jauni sporta apavi. Bērnam jāspēj izvērtēt lēmumus un jāsaprot to iespējamie rezultāti.

Stāsta un grāmatas autori

Simons Urbons

Iepazīstieties ar Simonu. Viņš ir komunikācijas speciālists, dzejnieks un „Swedbank” Finanšu laboratorijas izglītības partneris Lietuvā. Kopā ar Cīruļiem viņš izdzīvoja visus viņu ģimenes stāstus. Rakstīdams rotaļīgus un pamācošus stāstus, talkā viņš ņēma ne tikai savu fantāziju, bet arī pieredzi, kas gūta, apmācot bērnus finanšu jautājumos. Simons ir

brīnišķīgs trīs bērnu tētis, kurš mājās var smelties visradošākos finanšu jautājumus un ieskatus. Tā nu viņš kopā ar atvasēm meklē atbildes un vēlas palīdzēt tās atrast arī citiem vecākiem.



Swedbank Finanšu institūts – Reinis Jansons un Evija Kropa

Nauda ir svarīga ikvienam cilvēkam, ar to jārikojas katru dienu, tāpēc ir svarīgi prast ar to apieties gudri un pārdomāti. Daudzi domā, ka naudu tērēt ir viegli, pelnīt – grūti, bet plānot – sarežģīti. Swedbank Finanšu institūts zina, kā naudu plānot aizraujoši, un piedāvā apmeklēt Swedbank Finanšu laboratoriju, izspēlējot Mazā Finansista spēli vai noskatoties TV šovu „Naudas pavēlnieks”. Tas ir tikai neliels ieskats Swedbank Finanšu institūta darba ikdienā, bet ļoti laba iespēja uz naudas lietām paraudzīties no cita skatpunkta.



Iespējas, kur vēl varat smelties ieteikumus un zināšanas par ģimenes naudas lietām

Spēle „Mazais finansists”

„Mazais Finansists” ir izglītojoša Swedbank finanšu prātības spēle 1.–3. klašu skolēniem. Tās gaitā skolēni iejūtas pieaugušo lomā un pieņem lēmumus, kas saistīti ar ģimenes budžeta plānošanu un vajadzību apmierināšanu. Tiek izspēlēts trīs mēnešu cikls, kura laikā jāiegādājas pārtikas preces, jāmaksā par mājokli, kā arī jāsaskaras ar dažādiem neparedzētiem izdevumiem, mudinot skolēnus domāt par to, kā veidojas ģimenes budžets un cik liela nozīme ir tā plānošanai.

www.dziveigatavs.lv

„Swedbank” Finanšu laboratorija

Laboratorijas apmeklējums ir interaktīva ārpusskolas finanšu izglītības aktivitāte, kas papildina mācību procesu un sniedz iespēju gan iegūt jaunas zināšanas, gan praktiski nostiprināt jau esošās. Finanšu laboratorijas pamatā ir spēle ar izlaušanās istabas (escape room) elementiem, kurā skolēniem jāatbild uz dažādiem ar finanšu prātību saistītiem jautājumiem, lai atklātu kodu, kas atslēdz seifu. Atminamā koda daļas apslēptas piecās tematiskās bāzes stacijās.

www.dziveigatavs.lv

Facebook grupa „Tērējam gudri”

Tā ir draudzīga un sabiedrībai atvērta grupa, kas apvieno cilvēku kopienu, kurai rūp finanšu pārvaldības tēma un kura tiecas uz stabilu personīgo finansiālo labklājību. Šeit varat uzdot visus interesējošos jautājumus, dalīties padomos un aktīvi diskutēt.

<https://www.facebook.com/groups/terejamgudri/>